Huszadik évfolyam. 282. szám. Kolozsvár, szombat, deczember 9. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:
Egész évre . . 16 forint. | Negyedévre . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. | Egy hóra . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Hol a törvény?

A sajtó fölszabadulása nem használt. Kétségbevonhatatlan hüségü organumai a szabadelvü pártnak éppen ugy tiltakoztak a *„hier“* és a miatta járó büntetések ellen, mint a közjogi ellenzék lapjai. Még sem használt.

Barabás Béla egy nagy történelmi párt nevében szólott a ház ülésén s tárgyilagosan fejtette ki, hogy a *„hier“* nem kötelező, mert az ellenőrzési szemle polgári aktus is. Interpellácziójának hatása elől senki sem zárkozhatott el, mert igazságait senki meg nem czáfolta. Ez nem használt A magyarul jelentkező tartalékosok bünhődése foly tovább.

Igy nött a méltatlankodás keserüséggé s a keserüség közfelháborodássá, a minek tüntetés által adott hangot az egyetemi ifjuság. A *higgadt és komoly“* elemeket ez nem téritette ki az osztrák kerékvágásból.

Söt polemizálnak. Igazolni szeretnék megalázó és czudar helyzetünket. Azt hiresztelik Bécsben, hogy a tüntetésnek nincs jelentősége. Ez a hiresztelés egyenes fölháboritása Krieghammer urnak. Azt is hiresztelik, hogy az egész egyszerü reglement-kérdés. Ez azt jelenti, hogy a kérdés Magyarország törvényhozásának és kormányzásának hatáskörén kivül esik. Végre megnyugtatják a bécsi köröket azzal, hogy „ebben a fölfogásban osztoznak az összes higgadt, komoly elemek az országban.“

Melyik fölfogásban?

Abban, *„hogy az 1867-ki törvény szelleme és szövege szerint, a hadsereg belső szervezete nem alkalmas talaj nyelvi aspiracziók érvényesitésére.“*

Ezeket a megnyugtató és fölháborító hireket a félhivatalos bécsi Pol. Korr. teszi közzé budapesti távirat alakjában. Ez tehát a magyar hivatalos körök üzenete a Reichsriegsminiszter és a diplomáczia számára.

Az üzenetet ime megtoldom.

Mikor kivetik, fölszedik vagy végrehajtják az adót; nem szokták mérlegelni, valjon *higgadtak és komolyak* vagyunk-e?

Ha elkövetkezik az ujonczszállitás: nem válogotják ki a tömegből a *higgadt és komoly* elemeket szolgálattételre.

Jó volna tehát megengedni, hogy mi, a kik ebben a kérdésben ki vagyunk rekesztve a higgadt és komoly elemek sorából, ragaszkodhassunk a magyar nyelv jogaihoz, oltalmazhassuk nemzetünk becsületét és szerethessük hazánkat. Szabad?

Életünk munkásságát szabad-e a közjónak szentelni? Szolgálni tettel, szóval, tollal a hazát, a nélkül, hogy nyugdijat, mérföldpénzt, rendjelt vagy bérletet kérnénk: szabad-e nekünk?

És szad-e éjjel és nappal, napfényen és viharban, tanulva, elmélkedve, sokszor töprengve. gyakran szenvedélylyel. de mindig készen az önfeláldozásra — őrt állani azon a történelmi mesgyén, a hol állami függetlenségünk nagy alkatrészeit elhantolták s éber kötelességérzettel lesni, várni, előkészíteni a szent föltámadás napját, mikoron megnyilik a sir és uj életre kél hazánk az önrendelkezésnek megváltó és halhatatlan ereje által?

A korlátoltak szemében ez meddő munka. Az önzők kinevetnek. A bátortalanok félrehuzódnak. De mi nem tehetünk arról, hogy hitünk van s nektek nincs. Hibázunk-e, ha lelkünket egészen betölti a magasztos czél s kitartásunkat megedzi az a hivatás, melyet nemzedékről nemzedékre hagyott ránk a századoknak tanulsága és az ősöknek vértanusága?

Nem vagyunk higgadtak és komolyak, ugy-e? Hej pedig higgadt észszel számlálgatjuk azokat a milliókat, melyeket tölünk az osztrák szövetség elnyel és komoly aggodalmak között látjuk azt a paczkázást, melylyel nemzeti érzéseinket szégyenitik meg a katonai körök.

De ha nem is vagyunk higgadtak és komolyak: a törvényt mégis csak ismerjük. S midőn azt állitják félhivatalosan, hogy *„a 67-iki törvény szelleme és szövege szerint a hadsereg belső szervezete nem alkalmas talaj nyelvi aspiracziók érvényesitésére“*: akkor kezünkbe veszszük a törvénykönyvet, a régit és az ujat, Mohácstól Világosig, Szadovától a mai napig valamennyit és azt kérdjük a „komoly és higgadt“ elemektől, hogy hazánknak *melyik beczikkelyezett törvénye engedte meg a magyar hadseregben a német nyelv használatát?*

Várom a feleletet. Legyen vége a szószátyárkodásnak. Tessék idézni azt a törvényt. Hadd lássuk már egyszer, melyik korszaknak melyik törvényhozása árulta el becstelenül a magyar nyelvnek természetes jogait? Feleljenek?

Ámde nincsen *magyar hadsereg* ugy-e? Igen. Van, de nincs. A törvényben van: az életben nincsen. Éppen abban a törvényben van, a melyre félhivatalosan hivatkoznak. Ott ugy szerepel a magyar hadsereg, mint az egész hadsereg kiegészitő része. Eltörülve ez a törvényesen konstruált fogalom nincs. Ennélfogva nyilt visszaélés a törvény parancsával a magyar hadsereg nemlétezése.

A törvény szellemére és szövegére hivatkoznak félhivatalosan. Mi okból? A végből, hogy a *„hadsereg belső szervezete nem alkalmas talaj nyelvi aspiracziók érvényesitésére.“*

Helyes. De miért mondják ezt nekünk, kik a *„hier“* jogai ellen tiltakozunk? Miért nem intézik ezt a figyelmeztetést a hadügyminiszterhez és az összes katonai körökhöz? Miért nem világositják föl erről az igazságról a legfelsőbb hadurát?

Nyilvánvaló, hogy a katonai körök szertelen visszaélést követnek el, midőn a hadsereg belső szervezetét tényleg fölhasználják „nyelvi aspiracziók érvényesitésére“. Mert ha a valóságban nincs is magyar hadsereg, de „magyar csapatok“ mégis csak vannak. A véderőről szóló törvény világosan parancsolja, hogy a magyar korona honpolgárai besorozás alkalmával „csak *magyar* csapatokba oszthatók be.“

Miért *magyar* csapatok? Ha földrajzi jelentősége volna a magyar jelzőnek, akkor a „magyarországi“ szót használnák. De nemzeti jelentősége van. A magyar csak nem jelenthet *német* csapatot.

Honnan veszik tehát a német szót a magyar csapatoknál? Melyik beczikkelyezett törvény engedte meg? Egyik sem.

Már pedig azt, hogy a *magyar* államnak, bármelyik szerve, legyen az vasuti, pénzügyi, birói, közigazgatási vagy katonai organizáczió, ne a magyar nyelvet, — mely államnyelv — használja a közszolgálatban, hanem az idegen német nyelvet; ezt a természetellenes, furcsa és szörnyeteg állapotot semmi egyébbel nem lehet sem igazolni, sem fentartani, sem védelmezni, mint valamely beczikkelyezett törvénynyel, melynek intézkedése világos, félre nem magyarázható és kötekező.

Hol van hát az a törvény?

Mert arra igenis nem kell törvény, bogy a magyar hadsereg, vagy ha ugy tetszik, a magyar csapatok szolgálati nyelve magyar legyen. Ez magától értetik. Ez egy természetes állapot. Ez az állam hatalmának, jogának, létezésének, jellegének következménye, törvénye, kollorárium. Hanem már azt a bolondot, hogy a franczia katona angolul szolgáljon, vagy a német oroszul, vagy a magyar németül; ezt már, mivel az ilyen idétlen hülyeséget és a nemzeti nyelvnek ilyen szemétdombra vetését sem a józan ésszel, sem a jogos önérzettel megindokolni nem lehet: ezt már csak szigoru és világos törvény tokmálhatja egy nemzetre.

Hát mutassák föl végre valahára azt a bolond törvényt, hogy sorakozhassunk teljes odaadással annak megváltoztatására!

Igenis, nyelvi aspiráczió érvényesül a magyar csapatok belső szervezetében. Természetellenes és törvénytelen módon becsempészték oda a német nyelvet. Ez a tény. A többi frázis. A komolyság is frázis; a higgadtság is frázis. Nyelvünk félrelökése, nemzeti jogunk elkonfiskálása; ez a valóság.

Micsoda oktalan beszéd egy félhivatalostól, ugy tünteti föl, mint ha a magyar nyelvnek aspiráczió volnának a magyar állam bármelyik orgánumánál? Szégyen az ilyen beszéd. Aspirácziói ebben a hazában csak a német, oláh, tót, czigány nyelveknek lehetnek, a végből, hogy az adminisztráczió valamelyik alsóbb fokán érvényesülhessenek. Erről gondoskodik is a törvény. Miért? Mert az érvényesülés csak *kivételes.*

De a magyar nyelv szuverén joggal bir. Ez nem aspirál érvényesülésre. Joga, gyakorlása, kötelező ereje nem kivételes, hanem természetes. Igenis, a német nyelv használása csak kivételes lehet. Ez a kivétel érvényesülhet is ott, a hol a törvény megengedi. A magyar hadsereg, vagy ha tetszik, a magyar csapatok szolgálatánál ilyen kivételt a törvény nem engedett meg. A német nyelv használása tehát visszaélés.

A higgadt és komoly elemek mindaddig közönséges ámitók, mig fel nem mutatják azt a beczikkelyezett törvényt, mely hazánkban a katonai szolgálatnál a német nyelv használását megengedi.

Bartha Miklós.

A helyzet.

Budapest, decz. 8.

A zavaros osztrák helyzet és a kvótavita elnyulása a magyar parlamentben több közjogi kérdést vetett felszinre, melyek élénk megbeszélés tárgyát képezik politikai körökben. E kérdések egyike a kvóta eldöntésére, másika pedig a közösügyi indemnitásra vonatkozik.

A mi először is a kvótát illeti, az a heves támadás, melyet az ellenzék a kvótajavaslat ellen intéz, politikai körökben azt a kérdést hozta szönyegre, mi történjék akkor ha a kvótajavaslatból nem lesz törvény ez év végeig? Hogy a kvótát ez esetben az uralkodónak kell eldöntenie, arra nézve nincs és nem is lehet kétség. Nagy vitát kelt azonban az a kérdés. vajjon nem döntheti e el a király a kvótát ideiglenes jelleggel olyformán, hogy a most tárgyalás alatt levő kvótajavaslat törvényerőre emelkedésével a királyi döntés érvénye magától megszünik. Ha ez lehetséges volna, akkor a kvótaizgalmaktól föltétlenül megszabadulnánk tiz évre. Csakugyan vannak a kormánypártban s különösen Ausztriában, a kik a kvótaügy ilyen elintézését tartják ajánlatosnak. Ezzel szemben van azonban olyan felfogás, mely azt tartja, hogy a kvótának efféle eldöntése törvénybe ütközik.

Ez a felfogás a kiegyezési törvényből azt olvassa ki, hogy a király a kvótát csakis végleges jeleggel döntheti el, királyi döntéssel a kvótaügy épp ugy befejeztetik, mint a törvényhozások egyesitése esetén törvénnyel. És mivel ez a jellege a királyi döntésnek, ezért a jövő évben a kvótaküldöttségeknek elülről kellene kezdeniök a tárgyalásaikat, ha most ő Felsége szava határozná meg a kvótát. Ez pedig igen veszedelmes fordulat lenne mert nem lehet tudni, vajjon az osztrák képviselőház a jövő évben hajlandó lesz-e megválasztani a kvótaküldötteket. — Ezek a kérdések természetesen tárgytalanok, ha decz. 31ig a kvótát törvénnyel lehet megállapitani. Kormánypárti körökben biznak is abban hogy a kvótajavnslat a szükséges időn belül keresztül fog menni, söt a szabadelvü pártban ma az a hir is elterjedt, hogy a Reichsrath pártjai is meg fognak kegyelmezni a kvótának.

A kzősügyi indemnitásra nézve az a kérdés merült fel, vajjon a közös miniszterek részére az indemnitást, mely őket fel-josítja, hogy a jövő év első hónapjaiban az ügyeket a folyó évi közös költségvetés keretében lássák el, a delegácziónek kell-e megszavazniok s nem elegendő-e, ha a magyar törvényhozás megadja az indemnitást a magyar kormánynak? A kik ez utóbbi nézet hivei, azok azt mondják: a közös költsegek Magyarországra eső része ugy is beállittatik a magyar költségvetésbe. Azáltal tehát, hogy a magyarországgyülés megszavazta a magyar kormánynak az indemnitást a jövő év első hónapjaira, a magyar kormány jogot nyert arra is, hogy az idei költségvetésben szereplő összegek erejéig a közös költségek Magyarországra eső részét a közös pénzügyminiszter kezeihez juttassa.

Szóval az az indemnitás, melyet a magyar országgyülés már ez év októberében megszavazott, magában foglalja a közösügyi indemnityt is. Ezen álláspont ellenében azonban joggal utalnak mások arra, hogy a közös kiadások fedezete első sorban n közös vámbevételekből vétetik, melyek nincsenek a magyar költségvetésbe beállitva, hanem csakis a közös költségvetésben szerepelnek. A vámbevételeket csakis a delegáczió szavazhatja meg, s indemnitást is azok felhasználására kizárólag a delegáczió adhat, ezért a delegáczió müködését nem potolhatja az országgyülés.

A tranzváli háboru.

Budapest, decz. 8.

A natali harcztéren a helyzet változatlan. Sir Redvers Buller és Clary angol tábornokok tevékenységét és terveit a titok sürü fátyola boritja. Folyó hó 6-iki jelentés szerint Ladysmith tartja magát. A búrok Ladysmith és Colenso között várják megerősitett állásokban az ellenséget; a hidat Colenso mellett a Tugela folyón szétromboltták, a mi ujabb sulyos akadály az angolok utjában előnyomulásuk esetén. Joubert tényleg beteg, helyét Schalk-Burgher foglalta el, a kiről annyit tudunk, hogy negyvenes, okos, bátor férfiu. Az angolok fővezére, Buller tábornok, kedden este elhagyta Pietermaritzburgot és Frerebe utazott. Natal fővárosában ebből azt következtetik, hogy minden kész a támadás megkezdésére.

Az afrikanderek lázadása az összes délafrikai gyarmatokban egyre fenyegetőbb mértéket ölt. Ez a mozgalom, mely mindinkább az angolok és hollandusok között kitörendő elkeseredett fajharcz jellegét fogja kölcsönözni a háborunak, különösen válságossá teszi Gatacre és French tábornokok helyzetét, a kiknek csapatait (6000 ember) egészen körül özönli a fölkelő lakosság. Mihamarább égető szüksége lesz tehát Angolországnak arra a 117.000 főnyi seregre, a melylyel sir Redvers Buller tábornok, londoni jelentések szerint, január közepén rendelkezni fog. A számitás a következő: a háboru kitörésekor Fokföldön és Natalban feküdt angol csapatok száma 25.000, a helyi csapatok száma 15.000, a helyi csapatok száma 15.000, a háboru megkezdése óta Dél-Afrikába érkezett 51,000 ember, továbbá az 1500 főnyi tengerészdandár, uton van 9000, a legközelebbi napokban hajóra száll 20,000, összesen 121,500; ebből a háboru kezdete óta elveszett 4000, marad 117,500.

Válasz
a nyilt levélre.

Kolozsvár, decz. 9.

Ezelőtt egy nehány évvel Hosszu-Macskáson, Bartha Miklós birtokán, az aratógép müködésének megtekintése után, szokás szerint, politizálásba elegyedett a társaság.

Velem együtt többen, kik ekkor láttunk először aratógépet, el nem tudtuk képzelni, hogy azon a hepehupás helyen mint lehessen egy géppel a rengő kalászokat levágni s szép sorjában lerakni? Csodálkozásunkban igy kiáltottunk fel: mégis hunczut a német!

E több százados szálló ige, mely különben az aratógépre nem talált, mert nem a német, vagyis az osztrák találta ki, bőséges anyagul szolgált a diskusszióra.

A házigazda Bartha Miklós vitte a szót, ki ebben az időben sokat foglalkozott azzal, hogy országos mozgalom indittassék az iránt, hogy mindaddig, mig Magyarország közgazdasági érdekei az osztrák közgazdasági érdekkel szemben törvényhozásilag méltányos kielégitést nem nyernek, Ausztriában készült ipartermékek Magyarországon ne vásároltassanak.

Egész odaadással és lelkesedéssel fejtegette, „hogyha nem tudunk magunkon segiteni törvényes intézkedésekkel, segiteni kell társadalmi mozgalommal. Az Ausztriából beözönlő ipartermékekért évenként majdnem 400 millió forintot adunk ki. Ez a tény rámutat a bajra. Mindennapi szükségleteink legnagyobb részét Ausztria elégiti ki. Az ebből származó hasznot Ausztria rakja zsebre. Ez ránk nézve olyan gazdasági elvérzés, a mely előbb nagyfoku gyengeséget s később biztos halált jelent.

Nézzünk szét akármelyik üzletágban. A csizmát mi készitjük. De már a bőrt, talpat, béllést, czérnát, szeget a szomszédból hozzák. A földmives legtöbb eszköze: a kasza, kapa, ásó, villa, eke, gép igen nagy százalékban idegen termék. Házainkban az üveg, zár, kilincs, ajtó és ablaksarok, a szobafesték, a butor, a szőnyeg, a függöny, a kés, melylyel eszünk, az abrosz, melylyel föltéritünk, az edény, melyben főzünk, az ágynemü, melyben pihenünk — jelentékeny részben nem hazai készitmény. Posztó- és vászonruhánk, szerszámaink, használati czikkeink többnyire idegen iparczikkek. A komikumba vág, ha látjuk, hogy a sétapálczát, a pennát és pennaszárat, a fogpiszkálót, a gyufát, a plajbászt, a tintát, iróasztali készletünket jelentékeny részben más országok munkássága termeli számunkra. Ez a baj valóban kétségbeejtő volna, ha nem lehetne rajta segiteni.

De a segély a tenyerünkön fekszik csak meg kell ragadni. *Ne vásároljunk osztrák portékát.* A mi nekünk van, azt ápoljunk; a mi nincs, az létrejön magától. Két czélt érünk el. Virágzóvá tesszük a meglevő ipart és megteremtjük a keletkező ipar előfeltételeit.“

A mozgalom [Bartha Miklós hivó szózatára megindult s 1896-ban Budapesten össze is jött a magyar közélet több vezérembere egy értekezletre, a melyen mindnyájan elismerték Bartha Miklós nagyfontosságu inditványát s elhatározták, hogy a magyar ipar és gazdasági érdekek védelmére országos mozgalmat inditanak. Az értekezleten Ugron Gábor inditványára egy öttagu bizottság küldetett ki az előmunkálatok megtételére.

E bizottság el is járt küldetésében s egy nagyszabásu programmot dolgozott ki.

Az egész sajtó egyhangulag nagy lelkesedéssel üdvözölte az üdvös mozgalmat, csak épen az, a kinek első sorban kellett volna érdeklődnie, a nagy közönség maradt érzéketlen az egész mozgalommal szemben.

Ha emelkedett is itt-ott egy helyeslő hang, elveszett, mint a kiáltó szó a pusztában.

A nemzet fásultsága és közönye igy ölte meg ezt a mozgalmat is már csirájában. S mindaddig, mig ez a nembánomsága a nemzetnek megnem töretik, kárba fog menni minden kisérlet, minden fáradtság.

E megölő nyavalyától kell első sorban tehát megszabaditsuk a haza testét, ha életképessé akarjuk tenni. Nehéz munka lesz, de probatum est.

M. M.

Az Engel-féle borgyár.

Már-már azt hittük, hogy az Engel-féle borpanamát a vizbe fojtották, oly csendes lett minden ebben az ügyben. Pedig a mint értesülünk, a földmivelésügyi miniszter erélyesen folytatja a vizsgálatot még pedig teljes eredménynyel.

A miniszter a pécsi vasuti üzletvezetőségtől kimutatást terjesztetett be magának azokról a vegyészeti czikkekről, a melyeket borgyártásra és hamisitásra szoktak használni s a melyek Pécsre az Engel-czég czimére vasuton megérkeztek. A vasuti kimátatásból kitünt, hogy Engelék nevére egy év alatt több mázsa borkösav érkezett s ezt át is vették.

Az Engel-féle borgyárban persze már régebben elveszett az anyagszállitási könyv, de azért a vasuti följegyzések megmaradtak ugy a feladó, mint a leadó állomáson. Ezeket nem lehetett eltüntetni.

Ebből látszik, hogy az Engel-féle borgyár mily nagymennyiségben készithetett hamis bort, mert az a több mázsa borkősav elég 10.000 hektóliter bor csinálásához.

Ámde még mást is deritett ki a vizsgálatt s ez az, hogy Engeléknek nincsen és nem is volt soha 150 hold termőszőlőjük, hanem mindössze csak 61 hold szőlőföldjük van és ez is csak részben terem szőlőt.

Természetes, hogy a földmüvelésügyi miniszterium ily adatok birtokába jutván, nem maradt nyugton és felszólitotta a borgyáros czéget, hogy adjon felvilágositást.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Adtak is. Először azt mondták, hogy ők nem borkősavat, hanem borkövet rendeltek s ha borkősavat kaptak, nem ők a hibások, hanem az a czég, a mely a megrendelést rosszul effektuálta. Arra azonban már sehogyan sem volt képes a czég válaszolni, vagy magát tisztázni, hogy miért vette át a borkősavat, mikor nem ilyent rendelt és hogy hovalett a czég számára érkezett mennyiségből 4 métermázsa borkősav, egyáltalában, hogy miért nem élt a kereskedelmi törvény adta jogával, mely szerint vissza kellett vagy lehetett volna küldeni a hamis küldeményt.

Fölötte terhesek azonban azok az eredmények, a melyekre a dr. Wartha Vincze müegyetemi tanár elnöklete alatt tartott vegyvizsgálati tanácskozás folyamán jutottak s a melyek a további vizsgálat alapjául szolgálnak és nagyon gyanus az Engel-czégnek az a magatartása, melyet akkor tanusitott, midőn azoknak a könyveknek felmutatását követelték tőle, a mely könyvekben a czég rendes vásárlói és állandó megrendelői vannak bejegyezve.

Engelék csak azért tagadhatták meg a követelés teljesitését, mert nem akarták, hogy ez uton konstatálható legyen az általuk szállitott bor pontos mennyisége s hogy ne lehessen a mindesetre még meglevő hamis borkészleteket konfiskálni.

A vizsgálatot eddig tényleg nagy titokban folytatták, de most már bizton remélhető, hogy a földmivelésügyi miniszterium ily terhelő adatok birtokában lévén, minden rendelkezésére álló eszközökkel teljes energiával be is fogja fejezni a vizsgálatot, hogy a hamis borgyáros czég elvegye méltó büntetését.

SZINHÁZ.

Az „Arany kakas“ vagy a kolozsvári szinlap szerint a „Fehér csikó“ nálunk nem lesz olyan hosszu életü, mint Bpesten a hol a vigszinházban már közeledik a századik előadás felé.

A mi publikumunk az ilyen vizenyös darabot megnézi egyszer-kétszer a változatosság kedvéért, de nem tud lelkesedni érte, mert hiányzik belöle a tartalom. Még a karzati publikumot sem tudta nagyobb emoczióba hozni, s az a kevés taps, mely olykor felhangzott, az sem a darabnak, hanem az egyes szereplőknek szólt.

Nem tudjuk elképzelni, hogy mit találhat a fővárosi közönség ebben a darabban, a miért annyiszor megtölti a vigszinház nézőterét. Mi, daczára az elég jó előadásnak, untuk magunkat s alig vártuk, hogy a függöny legördüljön.

Vendrei pedig mindent elkövetett, hogy mulattasson, de az ő zseniális alakitása és élénk játéka sem tudta a közönyt megtörni.

Horvát Paula fess volt, mint mindig s még nótázott is, hogy valahogy egy kis érdeklődést keltsen, de ha ez egy pillanatra sikerült is, a mint a nóta és táncz megszünt, az érdeklődés is azonnal megcsappant.

Nyáraink ugy látszik sokat élt vendéglőben, kávéházakban, mert ugyancsak elleste minden szokásukat és modorukat a pinczéreknek s élethü alakitásban mutatta be őket.

A többi szereplők közül jók voltak Turcsányi Olga, Vásárhelyi Vilma. Bonis, ezuttal sem tudott egy kis életet önteni játékába.

Kiálitás nem volt semmi, kár is lett volna érte.

Egy bün története. A *Makray* László darabja foglalkoztatja most szinházunk egész drámai személyzetét. A darab szerepei a következőképen vannak kiosztva:

Verarde Guidó — Janovics Jenő,
Mártha, leánya — J. Vásárhelyi Vilma,
Brion Ervin — Tompa Kálmán,
Nolasko Angelia — L. Fáy Szeréna.
Rechard Everard — Váradi Miklós,
De Borris Gaston — Török Károly,
Florver Victor — Bónis Lajos,
Skrisvinsky Róbert báró — Nyárai Antal,
Roncatti Andree — Bihari Ákos,
Raveston Reginald — Iványi Antal,
Pomerae Octave — Heltai Nándor,
Blansky Leó — Mányai Zsigmond,
Varnes Hugó — Lantos József,
Fuscián János — Szentgyőrgyi István,
Valton Alice — Miklóssy Ilona,
Özv. Bajensené — Laczkó Aranka,
Pál, házfelügyelő — Vágó Béla,
Marcella — Hatala Györgyike.

A darabból szorgalmasan folynak a próbák, a *Janovics* Jenő vezetése mellett. Első előadása e hó 18-án lesz.

*

Heti müsor:

Hétfő: *Sulamith.*
Kedd: *Romeó és Julia.*
Szerda: *A fehér csikó.*
Csütörtök: *Szegény Jonathán.*
Péntek: *Királyné apródja. Robinsonok. Pajkos diákok,*
Szombat: *Lányok anyja.*
Vasárnap d. u. *Szentivánéji álom.*
„ este *Lányok anyja,*
Hétfő: *Egy bün története.* (Szünet.)

Levél a bazárból.

Kolozsvár, decz. 9.

Nagyságos Asszonyom!

Ön felkért engemet arra, hogy mivel bizonyos okokból legnagyobb sajnálatára az idei karácsonyi bazáron részt nem vehet, tudósitsam annak lefolyásáról.

Szives kérésének kész örömest teszek eleget, habár a bazárokat nem igen kedvelem. Ha most azonban mégis megkedvelném, azért csak Nagyságos Asszonyomnak fogok hálával tartozni.

Tegnap délután öt óra lehetett, midőn a Nagyságos Asszonyomnak tett igéretem eszembe jutott. Képzelheti, mily eszeveszett sebességgel rohantam az „öreg“ Redout felé (mint méltóztatik tudni, az „öreg“ a Redout kibérelt jelzője). De minél inkább gyorsitottam lépteimet, annál jobban garázdálkodott a gyalui szél, mely nemcsak gyorsaságomban tartóztatott fel, de még kalapomat is el akarta rabolni.

Azonban szél uram minden erőlködése daczára feljutottam a Redoutba, melynek homlokán két hatalmas nemzeti lobogót tépdesett a szél s melynek termeiből ezernyi csillár szórta szét sugarait.

Láttam a tavaszt fejlő pompájában, gyönyörködtem a bájos természet ölén a virágok bimbófakadásában, de mindez elhalványul a mellett a kép mellett, mely a Redout kopott falai között a néző szemei elé tárul. De nem sokáig legeltethettem szemeimet a büvös panorámán, mert a szinpadról édes melódiák zsongtak a fülembe. A felnyitott zongora mellett Szabó Vaja és Szabó Gyuri két aranyos kis testvért pillantottam meg, kik négy kézre játsztak bájosan, elragadóan. A zongora elefántcsont billentyüin csak amugy ugráltak ide is, oda is kicsiny kacsócskáik.

Majd Kassai Károly ur, szinházunk kedvelt tagja énekelt nehány népdalt Stephanides Károly ur zongorakisérete mellett. Nagyságos Asszonyom, mivel a szinháznak állandó látogatója, sokkal jobban ismeri Kassai Károly urat, semhogy Ön előtt az Ö szép, gyönyörü hangját felfedeznem kellene.

Kevés idővel később a függöny mögül Fáy Szeréna kedvelt tragikánk daliás alakja tünt elő, ki Kis Józsefnek egyik költeményét szavalta el annyi művészettel, oly drámai erővel, mint nálunk senki más.

Majd Vlassák Vilma k. a., a szinház bájos hangu énekesnője kelt versenyre az erdő csalogányával. Szép, iskolázott hangjával nagy tapsviharra ragadta a közönséget. Végül a sikerült hangversenyt egy élőkép zárta be, melyben már a Dorothea-Egylet mulatságán is volt alkalmunk gyönyörködni.

Nagyságos Asszonyom! Még csak ezután kezdődött az élet. Eddig figyelemmel hallgattuk a hangverseny egyes pontjait, most pedig feloldódtak a nyelvek és elkezdettek csevegni. Az öreg Redout egy egész sokadalom. Sok kipirult rózsás arcz mindenfelé. Amott a pezsgő durrog; itt a bor gyöngyözik, tovább az elragadóan bájos kisasszonyok kinálják áruikat. Veszik is a fiatalemberek, mert hát ki ne venne ily bájos angyalkáktól! Jó élet van ám mostanában a Vigadóban. Nagyon sajnálom, hogy Nagyságos Asszonyom nem élvezheti azt a gyönyörüséget. No de sebaj! Tudósitani fogom mindenről, ha e pongyola irka-firkámat meg nem veti.

Kész hive:

Zete.

Egyleti élet.

A kolozsmeyyei tanker. tanitótestület „Borsamenti Köre“ ez évi első gyülését 1899. december hó 16-án, Gaál Sándor köri elnök és neje 25 éves jubileumával kapcsolatosan, Kidében az állami iskola termeiben tartja meg. Elszállásolásról gondoskodva lesz. Ebéd személyenként 1 frt 20 kr. A résztvevés deczember 12-ig okvetlen bejelentendő. Ugyanekkor a „Tanitók Háza“ alapjának javára batyus tánczvigalmat is rendeznek.

*

Meghivó. Az Egyetemi Dalegylet f. hó 11-én (hétfőn) este fél 8-kor a bölcsészeti kar 2 sz. termében folytatja megkezdett közgyülését; a gyülés tárgyai a hátra maradt 5 alapszabály szakasz letárgyalása; a zeneconzervatorium felhivása; egyuttal énekpróba is lesz. Kérem a feliratkozott tagokat, hogy teljes számmal jelenjenek meg, mert a hozandó határozatok minden tagot egyformán köteleznek. Tagul jelentkezni még mindik lehet. A korelnök.

*

A kolozsvári Egyetemi Kör Önképzőköre folyó hó 10-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a városháza disztermében nyilvános gyülés tart. Müsora a következő lesz: 1. Elnöki megnyitó. 2, „Petőfi visszetér“. Szavalja: Kiss Dezső jh. 3. Elbeszélés. Irta és felolvassa báró Horváth Emil jh. 4. „Petőfi emlékezete“. Szavalja; Gaál László jh. 5. Költemények. Irta és felolvassa: Bobor Aladár bh, 6. a) Meyer: Az alkony. (Szerenád); b) Magyar népdalok. Előadják: Rácz Dezső (1. heg.; Borsody Károly II, heg.) Csiky István (viola), Seprődi János (cello).

*

A kolozsvári Kömüves-segédek szakegylete ma este a Torna-Vivoda helyiségében szépirodalmi felolvasással. szavalattal, monologgal és tánczczal egybekötött fillérestélyt rendez. Az estély tiszta jövedelme a Szakegy.et olakulandó könyvtára javára fordittatik. A müsor a következő: 1- Megnyitó ének, énekli a dalárda. 2. Szépirodalmi felolvasás. tartja Némethi Sándor ev. ref. helyettes lelkész ur. 3. Szavalat, tartja Rácz Mariska k. a. 4. Monolog előadja Bercsán János ur. 5. Szavalat, tartja Heincz József ur. 6. Vegyes dalok, énekli a dalárda. Müsor után táncz.

Mulatságok.

A kolozsvári ipartestület ifjuságának önképző köre 1899 év deczember hó 10-én vasárnap a kör helyiségében (Szép u. 1. sz.) dal, szavalat zene és mükedvelői előadással egybekötött házi thea estélyt rendez.

*

Köri estély. Az Egyetemi Kör csütörtökön este tartotta meg ez idei első tánczestélyét a New-York emeleti termében, mely mint megjósoltuk, fényesen sikerült. Az est sikere mindenesetre a gondos rendezéséget s ennek élén Sárkány Lóránd köri elnököt és Asztalos Kálmán rendezőbizottsági elnököt illeti meg, kik gondoskodtak arról, hogy a jelen volt szép kisasszonyok jól mulassanak. Egyet azonban nem hallgathatunk el, azt ugyanis, hogy az egyetemi tanárok nem igen érdeklődnek az ifjuság mulatságai iránt, mi mindenesetre az ifjuságra lehangolólag hat. Ez azonban nem változtatott a hangulaton, mert a mulatság reggelig tartott.

*

A bazárban rendezendő hangversenyek müsora a következő: Decz. 10-én: 1. „Polka de la reczie“ Rafftól, zongorán előadja Rosenfeld Aladár ur. 2. Vándordal, Schumantól. Erdőben Franz Róberttől, énekli Urbanetz Emilia k. a. 3. Dal, énekli Mányai Zsigmond ur. 4. Tied, Böhm Károlytól, Oh mi mély szenvedély, Meyer Helmund Erichtől, énekli Joanovich Mariska k. a. 5. Mignon élőkép, rendezik a polg. leányiskola növendékei. 6. Dal, énekli Dörschlay Conrád ur. 7. Ének, Balog Emma k. a.

Deczember 11-én: 1. Csárdásjelenet, Huber Károlytól, hegedün előadja Veszprémi Lajos ur, zongorán kiséri Nemes Ella k. a. 2. Dal, énekli Székely Irén k. a. 3. Monolog, előadja Turchányi Olga urasszony. 4. Dal, énekli Korányi Frida k. a. 5. Énekrész, előadja Komlóssy Emma k. a.

Bartha Miklós.*)

Apollo Pegazust teremtette alája, de Jupiter kicserélte azt az Isten gálaparipájával. E makacs józságot döföli ernyedetlenül.

Lánglelkü költő, a ki istennyilaszóró publiczista lett. De mindkét formájában egy a lényeg, egy a lélek: a szertelen, féltékeny, eszményiségért, erkölcsiségért vivó, mindig éber hazaszeretete. Epéje a választóviz, melylyel az aranyat a salaktól kimélet nélkül megszabaditja. Mély kedélye, tiszta humora. ragyogó stylje a sugár, mely a hazafiui aggály-felhőket is megaranyozza.

Ép ezért megmondja az igazat nemcsak az osztrák-magyarnak, de mint vezére Ugron Gábor, a magyarnak is, a ki még mindig „tajtékpipa-sárgitással“ foglalkozik legtüzetesebben.

Hogy pedig a „németnek“ hogy mondja meg? azt tudja mind a két Magyarország. Egy kicsit több vért kiontott a General Szakramentovicsok és Lajtinand Dinsztlik orvtámadása alatt, mint ezek „a hazáért“, vagy mint mások tintát.

Miklós mesternek hivják kollégái, magok is mesterei a magyar publicistikai szép prózának, vezérek a vezérczikk irásban: egy Rákosi Jenő, Kaas Ivor, Ábrányi Kornél, Holló Lajos, Vészi József, Beksics Gusztáv, Lovászy Márton, Kenedy-Quintus — és még számosan, fiatalabb, névtelen vagy álnév alatt harczoló vezérkara a vezérczikkenek. (Kivéve Eötvös. Károlyt. Mert. Hiába! Ő jobban érti. Zamatosabban Zaftosabb az irályt!)

A két elválaszthatlan székely Ugron és Bartha ugy harczol együtt, mint Egmont és Horn; hogy ugy végzik-e? még nem tudni; de együtt képviselik az egész székely nemzetet, a Petőfiét: (t. i. a melyik még nem fajult el,) őstüzével, fényes eszével, elragadó eloquentiájával. S a két székely ma Magyarország legelső politikai szónoka és politikai tolla. A legnagyobb élcz pedig az, hogy egyikök katholikus, másikok protestáns — és türhetik egymást.

* * *

Miklós mesternek kolosszális harcza a husosfazékkal nem szivét, karját rontotta el, — csak a gyomrát. Ez logikus. Most a nagy expurosz vezér Atzél Béla Fazekas doktorral reparáltatja. Ez is logikus. Legyen a nagy székelynek könnyü gyomra, a milyen nehéz ő a Bánffy-Tibiszkusok gyomrának!

*) A „Bolond Istók“ naptára a jövő 1900. évi Szecessiós naptár czimmel jelent meg.

A naptár, mint czime is elárulja, pompás találékonysággal fogta föl, hogy mely irányban kell a humor, tréfa és satyrának nyilait röpitgetni s hogy mi az, mi felett a közönség leghasznosabban mulat?

Számtalan sikerült kép, remek ötlet és adoma parodizálja a szecessiós divatot minden téren, de azért ellentétes és gyönyörködtető például ott van mindjárt a tiszta és igazi magyar humor.

Mutatványul közöljük a Bartha Miklósról irt humoros fotográfiát.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 9.

— **Pártgyülés.** A kolozsvári függetlenségi párt intéző bizottsága holnap délelőtt 11 órakor az *„Ellenzék“* szerkesztőségében értekezletet tart. Az elnökség lapunk utján kéri a tagokat, hogy sziveskedjenek mentől nagyobb számban megjelenni.

— **Gróf Majláth Gusztáv**, erdélyi r. kath. megyés püspök tegnap éjjel a gyorsvonattal Gyulafehérvárról Kolozsvárra érkezett; a hol ez uttal hat napot fog tölteni. Ma reggel részt vett a plébánia templomban tartott misén s azt követőleg hosszabb ideig gyontatott.

— **Mária szeplőtlen fogantatása.** A katholikus világ tegnap nagy ünnepet ült, Mária fogantatásának ünnepét, melyet a pápa 1858. decz. 8-án avatott ülő ünneppé. Az összes római kath. templomokban ez alkalomból ünnepélyes isteni tisztelet volt, melyeken nagy számu ájtatoskodó közönség vett részt. A főtéri templomban a szent misét Biró Béla apátplébános szolgáltatta fényes segédlettel.

— **Az Emke igazgató választmánya** folyó hó 12-én (kedden) d. u. 3 órakor a városházán havi rendes ülését tartja. Ez ülésre a választott és alapitó választmányi tagok tisztelettel meghivatnak. Kolozsvárt, 1899. decz. 9-én gr. Béldi Ákos elnök, Sándor József t. alelnök-főtitkár.

— **Hegedüs Sándor fogadó-napja.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter eddig minden csütörtökön szokott általános kihallgatást adni. A miniszter most fogadónapját véglegesen pénteki napra tette át, a mikor is a kihallgatás délután 4 órakor kezdődik. Előjegyezhetni pénteken délelőtt 8—12-ig.

— **Heinrich Józsa jubileuma.** A kolozsvári állami tanitóképző intézetnek minden körben tisztelt igazgatója ma ünnepelte tanitónői müködésének 25-éves jubileumát. Az ünnepeltet ez alkalomból minden oldalról elárasztották a szeretet és tisztelet minden jelével. Megjelentek előtte a felettes hatósága, a tanári kar, a tanitványok, a kormány, a nevelésügy munkása és a társadalom vezető emberei, hogy ő rá és a nevelés ügyre nézve

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. Deczember 9.

Lauri.

A Hilary szerzőjétől.

Forditotta: **Amica.**

VIII.

(Folytatás.) (16)

— Ö már gondolt kegyedre, mondám. Halk hangon folytatá —

— Emlékezem, hogy egyszer a Franczia forradalomról egy történetet olvastam. Egy fiatal leányt vittek a nyaktilóhoz, közel hozzá a végzetes szekeren egy fiatal ember ült, a ki idegen volt előtte. Egész egyszerüen a két kezét nyujtotta neki és azt kérdezte tőle, hogy lesz e szives azokat meg fogni, mialatt ő meghal.

Sir Gordon, ön kevés idővel ezelőtt idegen volt előttem. Nem álmodtam, hogy az a sors vár reám, hogy a tengerben találjam a siromat. Sir Gordon, — ha — ha a férjem nagyon el lesz foglalva a kötelességeivel, ha nem lesz ideje reám ügyelni, megengedi, hogy az ön közelében legyek, midőn meghalok?

Elhomályosultak a szemeim, midőn a szép ártatlan arczra és a remegő ajkakra néztem.

— Én megigértem, hogy gondom lesz kegyedre — válaszolám — és szavamat fogom tartani.

Félek, hogy sok baja lesz velem, mert borzasztó gyáva leszek, — mondá Lauri. Könnyebb volna meghalni akkor, midőn a tenger háborog, mint ebben a szép aranyos nyugalmában. Mondja meg nekem, hogy a szerencsétlenség miképpen történt.

Elmoudtam neki a történetet épen ugy, a hogy neki volt elmondva.

— És mikor — mikor fog a szerencsétlenség bekövetkezni? — mormogták a fehér ajkak.

— Azt én nem tudom megmondani — azt senki sem tudja. — Reményljünk mig tehetjük. Az ég irgalma elfordithatja tőlünk a hajótörés végzetét.

— Ez csak az én előérzetem teljesülése, — mondá a kapitány felesége. Midőn mások zenét hallottak a hullámok zugásában, én csag requiemet hallottam.

— Ekkor a szép fiatal arcza földerült egy kissé, a mint körül nézett.

— Oly sok férfi van a hajón, — mondá — azok bizonnyal találnak ki a hajó megmentésére valami módszert. A mi esetünk nem lehet teljesen reménytelen. Hiszen, Sir Gordon, senki sem gondolhatná, hogy itt valami baj van.

Igaza volt, a tisztek aggályos arczát és a szivatyukon dolgozó emberek erőfeszitését számba nem véve, de azokat látva a szép arcz még halványabb lett.

Gyakran gondoltam a halálra, mondá nyugodtan, az az olyan halálra, a hogy a gyermekek mondják, „csendesen elaludni.“ Álmodtam zöld pásittal és fehér boglárokkal boritott sirhalomra, de nem tudok arra gondolni, hogy örök időkig a nyugtalan hullámok alatt feküdjem.

Mit gondolt volna anyám, ha valaki azt mondta volna neki, midőn kis gyermek voltam, hogy én az indiai tengerben fogom a siromat találni? Sir Gondon, a vizbe fulás nagyon fájdalmas halál?

— Az emberek azt mondják, hogy nem az. Azt mondják, hogy az első küzdelem után a vizbe fuladó egy kellemes extázisba jön, melyben az egész multját maga előtt látja. Reménylem, hogy ez igaz.

Könnyebbé tenné a halált, sóhajtá Lauri. Ön megigéri, hogy közel lesz hozzám, midőn a viz össze csap felettünk?

E pillanatban Stanton Editnek a kis leánya szaladt hozzám — a gyermekek szerették Stuart Laurit.

— Nénikém, jöjjön mamához, modá. A szegény mama sir és a kis baba is sir — jöjjön mamához.

— Én pedig a szivattyukhoz megyek dolgozni, mondám; azután kegyed mellett leszek.

Néztem a fiatal asszonyt a kis gyermekkel együtt elmenni.

— Van valami ujság? — kérdém, a mint egy altiszt elhaladt mellettem.

— A szivatyuk nem használnak semmit, — mondá. Az emberek bár mily erőfeszitéssel dolgoznak a viz minden órában negyobb hatalmat nyer felettünk. A kapitány azt mondja, hogy ideje az utasokkal beszélni.

— Mi az ön véleménye? — kérdém.

— Sir, nekem nincs véleményem — mondá az ember. Csak annyit tudok mondani, hogy az Ég legyen irgalmas hozzánk!

És én tudtam, hogy a reméuy legkissebb szikrája is kihalt a szivéből.

IX.

A meleg, napfényes, ragyogó nap előre haladt és a segitségnek vagy reménynek semmi jele sem mutatkozott. A férfiak óriásokhoz méltó munkát végeztek; de szakadatlanul folyó munkájuk daczára, a hajófenékben emelkedett a viz. Kétségbeesett arczczal jöttek el onnét, midőn karjuk nem birta tovább a fáradságot és mások foglalták el a helyüket. De a viz mind mélyebb mélyebb lett, mig végre a gépszobába hatott és a tüzet kioltotta.

A kétségbeesés energiájával doldoztunk de az nem használt semmit. A halált láttam a napsugaraiban, halált a napsütötte vizek csillogásában, halált a kék tenger mélységében, halált a hőség által okozott aranyos ködben, mely a tenger felett lebegett — halált minden fele.

Mindnyájan a nagy szalonban voltunk össze gyülve. midőn a kapitány a végzetes igazságot megmondani bejött hozzánk. Aggodó arczczal és halálos gyötrelemmel vártuk; hallottuk az általa mondott végzetet, némelyek a remény bátorságával, némelyek a kétségbeesés nyugalmával hallgatták.

Most is látom őtet halványan és egyenesen állva, arczizmainak egy vonaglása és hangjának remegése nélkül elmondani, hogy minden el volt követve, a mit emberi ügyesség és emberi erő megtudott tenni, de hogy az hasztalan volt és hogy csak nehány óra választ el bennünket a haláltól. Eszünkbe juttatta, hogy mindnyájunknak meg kell halni, hogy a halál csak egyszer jön és kért, bennünket, hogy keresztényi bátorsággal találkozzunk azzal. Ezután meghajtotta magát és távozott.

Milyen jelenet következett! A férfiak szenvedélyesen ölelték magukhoz a feleségüket és gyermeküket, hangosan kérve könyörületetet az égtől, az anyák sirva szoritották a gyermekeiket magukhoz. Láttam Leslie Helént a férje nyakát átölelve azt mondani:

— Károly, én nem akarom azt elhinni, az nem lehet igaz.

Stantonné a férje keblére hajtotta a fejét.

Stuart Lauri hozzám jött azt mondva:

— Sir Gordon, ön nem fogja elfelejteni az igéretét, ön megengedi, hogy a közelében haljak meg?

Kérésének a vigasztalhatatlan egyedülisége még ebben az órában is ujból feltünt előttem.

— Közelében leszek, volt az egyedüli válaszom.

Csak arra kérem az eget, hogy olyan szivszaggató jelenetnek sohase legyek tanuja ismét. Szinte egy óráig tartott. Ekkor a gyermekek sirása, az asszonyok jajgatása és a férfiak hangos gyötrelme elcsendesült és mint ha egy ösztön által lettek volna indittatva, mindnyájan letérdeltek imádkozni.

— Csitt drágáim, mondták az anyák. Az egek irgalmas karjai feltárulnak előttünk. „Szerelmem, nézz fel az égre“, mondá nem egy férj a feleségének, „mi együtt fogunk az örökkévalóságba lépni.“

— Látni fogom a gyermekeimet, mondá Chaplinné nekem, éppen ugy fogom őket látni, a hogy az álmaimban láttam.

És Stuart Lauri, szomoru félelemmel a szemében csüngött a bátor asszonyon.

Körülnéztem még ekkor is csudálkozva kazámfiai lelkierején, azon a nyugodt bátorságon, melyel a halállal találkozni készültek. A földi dolgok nem látszottak többé kérdésbe jönni, mindenik család egy kis külön csoportban ült, az örnagy előtt ki volt nyitva a biblia és a vigasztalás szavait olvasta abból.

Láttam egy kis gyermeket az anyja ölében aludni, aludni édesdeden mosolylyal az ajkain.

Ez idő alatt a hajó egyetlen csolnakját elkészitették és az asszonyokat és gyermekeket szólitották, de fájdalom, a csolnakban kevés hely volt.

(Folytatása következik)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

egyként nagy jelentőségü ünnepélyen kifejezés adjanak elismerésöknek és meghódoljanak az érdem előtt. *Heinrich* Józsa urhölgy immár 25 éven át munkálja nehéz pályáján a nevelés és oktatás ügyét azzal a ritka tehetséggel, a melylyel az Isten megáldotta és azzal a teljes odaadással és buzgalommal, melylyel ez a kiváló nő — mióta e pályán müködik — szolgálja a nevelés ügyet. Ha valaki, ugy a nevelés és a tanügy terén müködő egyének sokszorosan érdemesek arra, hogy a társadalom elismeréssel adózzék nekik és megbecsüljék azokat a szolgálatokat, a melyeket naponként végeznek egy magas és nemes eszme érdekében. Örömmel és megelégedéssel láttuk e jubileum alkalmából is megnyilatkozni a társadalom és a tanügy barátai és munkásai elismerését és becsülését s mi a magunk részéről is örömmel csatlakozunk az ünneplők soraiboz s kivánjuk, hogy a magyar nőképzés ügyének e lelkes munkása még sokáig, az eddigi buzgósággal teljesithesse nemes hivatását. Az ünnepélyről ezekben tudósitunk.

Az ünnepély az intézet tornatermében folyt le ma délelőtt 9 órakor.

Az ünnepélyen jelen voltak:

A tanári testület részéről Felméri Albert tanár, volt tanitványok nevében Asztalos Gábriella okl. tanitónő. A jelenlegi tanitványok részéről Egyed Erzsi. Az ig. tanács nevében Kozma Ferencz, kir. tanácsos tanfelügyelő. A megyei tanitó egylet nevében Pallós Albert, egyl. elnök. Jelen voltak továbbá, dr. Farkas Lajos egyetemi tanár, Lészay Ferencz, dr. Hermann Antal igazgató, Péterfi Dénes unit. lelkész, Grátz Mór ág. ev. lelkész, Molnár Lörincz ev. ref. lelkész, továbbá a tanári kar, valamint az ünnepelt volt és jelenlegi tanitványai.

Az ünnepet a növendékek karéneke nyitotta meg, mely után az üdvözlő beszédek következtek. Ezek között nagy hatást szült Kozma Ferencz kir. tanácsos üdvözlete, a ki felolvasta a kultuszminiszter következő levelét:

M. K. vallás és közoktatásügyi miniszter

87430 sz.

Heinrich Józsa, állami tanitónő képző intézeti igazgatónőnek

Kolozsvárt.

Önnek a hazai növelés terén teljesitett hasznos szolgálatai 25. évfordulója alkalmával indittatva érzem magamat, hogy önt elismerésem kifejezése mellett, a legmelegebben üdvözöljem, azzal a kivánsággal, hogy kiváló képességeit a magyar tanitónő képzés javára még sokáig értékesithesse.

Budapest, 1899. november 30-án.

Vlassics s. k.

Az ünnepelt megilletődve köszönte meg, a minden oldalról nyilvánuló, szivből jövö üdvözleteket. Ezután az ünnepély müsora a következőleg folyt le:

Kéler Béla „Jubileumi nyitány“ zongorán előadták Végh Ilona és Czakó Olga. Bohni Károly „Üdvdal“ karének. Farkas Ödön „Ballada“ hegedün előadta Király Mariska, zogorán kisérte Czakó Olga. Huber Károly: „Ünnepi dal“ karének. Váradi Antal: „Utolsó sor“ szavalta Végh Erzsi. Kéler Béla: „Magyar hangverseny“ zongorán előadtak Végh Ilona, Horváth Cornélia, Csengori P., Gaál M., Egressy-Vörösmarty: „Szózat“ karének.

Az emelkedett szellemü szép ünnepnek délben volt vége,

— **Karácsonyi bazár.** A „Mária Valéria“ árvaház által évenként rendezni szokott karácsonyi bazárt tegnap délután nyitották meg nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. Az első napra megállapitott hangverseny igen érdekes számokból állott, s a közönség igen nagy érdeklődéssel hallgatta, s tetszésének minden szám után élénk kifejezést adott. Az első számot *Szabó* Vaja és *Szabó* Cyurinak (dr. Szabó Dénes egyetemi tanár gyermekei) zongora játéka képezte. A két kis gyerek magyar dalokat játszott, még pedig korukhoz képest meglepő rutinnal és általános tapsok között, utánuk *Kassai* Károly a kolozsvári nemzeti szinház tagja dalokat énekelt köztetszés mellett. A derék énekest sokat tapsolták. Sürü éljenzés közt lépett az emelvényre *Fáy* Szeréna urnő, szinházunk drámai primadonnája, s *Kis* Józsefnek egy balladáját szavalta el azzal a nagy müvészettel, mely a kiváló müvésznőnek a sajátja. A közönség alig tudott betelni az élvezettel, s a müvésznőt lelkes óvációkban részesitette. Ezután Vlassák Vilma k. a. szinházunk kiváló énekesnője énekelt pár opera-áriát, zajos tapsokra ragadva a közönséget. A hangverseny végén bemutatták a belvárosi r. kath. leányiskola növendékei *„Árpádházi szent Erzsébet“* czimü pompás képletet, melylyel pár nappal megelőzőleg olyan nagy hatást gyakoroltak a közönségre. A képlet ezuttal is nagy tetszésben részesült, s a közönség lelkes tapsaira többször megismételték. A hangverseny után a sátrak kőrül élénken folyt a vásár, majd a buffet került sorra, a hól ugyancsak nagy keresletnek örvendettek a pompás ételek és italok.

— **A protestáns esték** második cyklusa vasárnap, decz. 10-én d. u. 5 órakor a következő sorrenddel tartatik meg:

I. A theologia disztermében. 1. Ének: a theol. dalkar által. 2. Felolvasás. Tartja: Nagy Károly th. tanár. 3. Szavallat: Székely János IV. éves tanár j. 4. Ének: a theol. ének kar által. *II. Az alsószén-u. leány isk.-ban.* 1. Ének: az isk. növ. által. 2. Felolvasás. Tartja: Biró Sándor ev. ref. kolleg. val. t. 3. Szavallat. Szabó Gizella, polgári leány iskola növend. 4. Ének: az isk. növ. által. *III. A k.-magyar utczai ref. nép isk.-ban.* 1. Ének: a földmüves ének. k. által. 2. Szabad előadás. Tartja: Kenessey Béla th.-ig. tanár. 3. Szavallat: Czizmai Zoltán IV. éves theol. által. 4. Ének: a földm. énekkar által. *IV. A hidelvei ref. nép isk.-ban.* 1. Ének: a földm. énekkar által. 2. Szavallat: Benedek Emma I. éves tan. kép. növ. A szegény asszony könyve. Vörösmarthy M.-tól. 3. Felolvasás. Tartja: Bessenyei Boldizsárné-Benedek Irma tanitónő. 4. Szavallat: Szabó Géza ev. ref. koll. VIII. oszt. hallgató. Isten akaratja. Tompa M.-tól. 5. Ének: a (kétviz köz, Turgyán György házánál) 1. Enek: a hivek által. 2. Szabad előadás. Tartja: Kecskeméthy István theol. tanár. 3. Szavallat: Székely Miklós III. theologus által. 4. Ének: a hivek által.

— **Elitélt építőmester.** Annak idején városszerte nagy felháborodást keltett fel az a nagy szerencsétlenség, mely az erdélyi pincze-egyletnek a nádastere dülöben épitett borpinczéjénél történt. Az épités alatt álló pincze boltozata leszakadt s a munkásokat maga alá temette. Kilencz munkás meghalt, s többen sulyosan megsebesültek. A kolozsvári kir. törvényszék pár hó előtt az ez ügyben megtartott végtárgyalás eredményében *Czakó* Lajos építőmestert *hat honapi börtönre* itélte. Az elitélt ezen itélet ellen felebbezést adván be, az ügyet a kolozsvári kir. tábla felülvizsgálta, s a napokban meghozta az itéletet, melyben a kir. törvényszék által kiszabott börtönbüntetést *négy hóra* szállitotta le, s egyben Czakó Lajos építőmestert három évi tartamra eltiltotta az épitési vállalkozástól.

— **Dr. Erdélyi Károly** a kolozsvári r. kath. főgymnasium igazgatója egy hétig tartott sulyos betegségéből mint örömmel értesülünk — felépült s pár nap mulva ismét megkezdheti igazgatói és tanári működését.

— **Felolvasás.** Dr. Török Imre Kolozsvári gyakorló orvos, holnap — vasárnap — délután 3 órakor a városház közgyülési termében felolvasást tart az iparos segédmunkások részére. Felolvasásának tárgya: a *tüdővesz ellen való védekezésről.*

— **A tornavivoda egylet igazgató választmánya** vasárnap déli fél 12 órakor gyülést tart a Nemzeti kaszinó termében. A gyülés tárgya egyesületi és testi nevelési ügyek s az évi közgyüiés előkészitése, A gyülésre a t. választmányi tag urakat tisztelettel meghivja dr. Haller Károly elnök.

— **A legszorgalmasabb kerékpáros.** Meltzl Hugó egyetemi tanár a kolozsvári kerékpáros egylet legbuzgóbb bicyclistája, a ki már versenyen ugyan nem vesz részt, azonban tourisztikai szempontból mindenkinél szebb eredményt ért el. Ennélfogva a kerékpáros egylet nagy egyesületi ezüst éremmel tüntette ki szorgalmas tagját. A jeles tanár tiszteletére tegnap este egyik helyi szálloda külön termében társas estélyt tartott a kerékpáros egylet. Haller Károly dr. ministeri tanács elnök méltatta a Meltzl érdemeit. Elmondta, hogy Meltzl Hugó bár a versenyeken nem vesz részt, azonban versenyre kell az elemekkel és lelkesen szolgálja a sportot. Két év alatt 6000 kilóméter utat tévén meg. A társaság tagjai többször felköszöntötték az ünnepeltet s vidám estélyt tartottak e szép eredmény emlékére.

— **Szentegyház utcza, favágó-utcza.** Nagyvenhárom ezer forintot fizetett Kolozsvár városa a pótadóból a kolozsvári r. k. státusnak a Szentegyházutcza torkolatáért. E horribilis összeg, daczára a Szentegyház utcza átengedett torkolata a két ház lakóinak favágó telepe. Megakad a közlekedés a farakások és favágás miatt. A hatóság figyelmét felhivjuk, szoritsa rendre a lakókat, hogy a tüzifát az udvaron vágassák s ne az utczán.

— **A „Szent Antal kenyere“** társaság — mint már irtuk — tervbe vette egy időleges menház létesitését, s e czélra a mult héten tartott értekezleten felolvasások tartását határozta el. Az első felolvasás e hó 12-én — kedden — délután fél hat órakor tartatik meg a r. kath. főgymnasium disztermében. A felolvasásnak különös érdeket külcsönöz, hogy azon jelen lesz gróf *Majláth* Gusztáv püspök is, a ki rendkivül érdeklődik e humanns mozgalom és felolvasási cziklus iránt s maga a legmelegebben pártolja az eszmét. Az elsö felolvasást maga *Majláth* püspök vezeti be egy beszéddel, melyben a társaság üdvös törekvéseit fogja vázolni. Alkalmi felolvasást Pollák Lajosné urnő, e nemes mozgalom lelkes kezdeményezője tart. Részt vesz még a „Szent-Antal kenyere“ társaság női énekkara két énekdarabbal s *Antalfi* Antalné urnö egy szavalattal. A felolvasás iránt minden körben élénk érdeklődés nyilvánul, s bizonyára nagy közönség fog azon részt venni. Mint már irtuk is tetszésszerinti belépődijak a bejáratnál lévő perselyben helyezendők el.

— **Vendéglősök és a habzó bor.** Egész egy sereg kolozsvári vendéglőstől jutottunk adatok birtokába, kik a habzó bort franczia vignetták alatt, mint pezsgőt hozták forgalomba s 2—3 frt 50 krért árulták palaczkonkint a bortörvény világos szavai ellenére. A rendőrség figyelmét felhivjuk nem csak a Kolozsvárt gyártott, hanem idegenből behozott olyan habzó bort tartalmazó palaczkok lefoglalására is, a melyek a bortörvénynek megfelelő felirattal nincsenek ellátva s miután e kotyvalékokat ezer perczentre árulják, a raktározókat és forgalomba hozókat szigoruan meg kell büntetni.

— **Egyetemi könyvtár igazgatása.** A kolozsvári egyetem tanácsa dr. Gyalui Farkast bizta meg ideiglenesen az egyetemi és muzeumi könyvtárak igazgatásával.

— **A 7 árvának** 1 frtot kaptunk egy ismeretlentől a 7 árva részére. Az anya kezeihez juttatjuk.

— **Őtmillió tüzkár.** A közelmult október hónapban több mint ötmillió korona összegü tüzkár volt Magyarországon: ezt a megdöbbentő adatot közli a Központi Statisztikai Hivatal.

Gyászrovat.

Feichtinger Ignácz kolozsvári polgár, elrtének 74-ik, boldog házasságának 40 ik évében, f. é. deczember hó 8-án reggel 2 órakor rövid szenvedés után megszünt élni. Temetése f. évi decz. hó 10-én, délelőtt 11 órakor lesz a róm kath. egyház szertartásai szerint, a Páris-utczai 5-ik számu házából.

Közönség köréből.*)

Nyilatkozat.

Mindenek előtte ki kell jelentenem, hogy a kolozsvári t. egyetem harmadik részének fölépitése alkalmából, az épitési munkák odaitélése körül keletkezett hirlapi czikkek, pro és contra polemiától távol állok, azok tudtomon kivül, akaratom ellenére jelentek meg.

A munkák odaitélésével ezen ügyet befejezettnek tekintettem és napirendre tértem fölötte.

Az ipartestület kebelében keletkezett mozgalmakban is csak annyi a részem, hogy az épitő ipari szakosztály gyülését, mint annak jelenleg ideiglenes elnöke nem tudtam megakadályozni, annál is inkább, mert a szakosztály csak alapszabály adta jogával élt.

Ezek előrebocsátásával azonban nem mulaszthatom el, hogy a „Magyar Polgár“ 280 számában megjelent „Az épitési harcz“ czimü czikkét, az abban felsoroltak, mely a nagy közönség félrevezetésére irányul és rövid veleje, hogy a kolozsvári épitőmesterek önmaguknak és saját érdekkörének kiváltságokat kivánnak szerezni, az állam és a nagy közönség kizsákmányolására, a leghatározottabban vissza ne utasitsam.

A czikkiró ur ugyanezt akarja rám sütni, midőn állitólag 21,000 frt külömbséget emlit fel ajánlatom és a Hausmann Sándor czég ajánlata között, teszi ezt pediglen határozott rosszakaratból, avagy merő tudatlanságból.

Azt hiszi talán a czikkiró ur, hogy egy épitési vállat olyan, mint az egykori örmény ember üzlete, veszem az árut 2 frtért, eladom 4 frtért, tudom nem károsodok mellette.

Avagy nem tudja, hogy minden vállalkozó más árért szerzi be az épitési anyagokat, melyek előnyössége főleg üzleti routinjától, a körülmények előnyös, gyakran nem ép a legerkölcsösebb kihasználásából áll, másképpen fizeti munkásait és másképpen tudja azok munkaerejét felhasználni, s végre más a teljesitett munka minősége is, bár egyiket sem lehet kifogásolni.

Két egyforma qualitásu, de különböző vérmérsékletü, különböző üzleti felfogásu épitőmester sohasem fog egyenlő ajánlatot tenni, s mig az egyik ugyanazon munka keresztülvitelénél ugyanazon egységárak mellett a tönk szélére jut, a másik még mindég hasznot fog tudni felmutatni.

Feljogositja-e talán az előbbi feltevésre czikkiró urat azon körülmény, hogy állitólag, mint mondja pótajánlatot adtam be, melyben elenyészik a 21,000 frt *zsarolási összeg?*

Avagy nem tudja elképzelni, hogy egy épitőmester is juthat némelykor oly helyzetbe, mint például a jelenlegi, hol egy kétharmad részben kész münek befejezéséről van szó, midőn azt sugja neki ambitiója, dobj el magadtól 10—15 ezer frtot, mert ezzel tartozól önmagadnak, tartozól munkatársaidnak, nem tudja ugye elképzelni, hogy egy épitőmester is kész lehet anyagi áldozatot hozni egy kitüzött czél egy kedvencz eszméje érdekében?

Ahhoz semmi közöm, ha czikkiró ur az egekig felmagasztalja a Hausmann Sándor budapesti czéget avagy a kolozsvári Hausmann és társa czég kolozsvári tagját Smiel Dávidot, ha összehasonlitva minket ezen czéggel, rossz élhetetlen üzletembereknek nevez, azon kijelentését azonban, hogy mi kolozsvári épitőmesterek, a magas kormány és a nagy közönség kizsákmányolására kartel, monopolium kiváltságok után törekszünk, azt mindég annak fogom nevezni, mint jelen esetben, aljas, hitvány rágalomnak.

Ezek után vagyok a tekintetes urnak

teljes tisztelettel

Reményik Károly.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti. *Szerk.*

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Politikai hirek.

Bpest, decz. 9.

Politikai körökben és különösen a mágnási kaszinóban sehogy sem tudnak belenyugodni abba, hogy Apponyi Albert gróf megszavazza a kvótát.

Apponyi gróf ez elhatározása nagyon meglepte nemcsak a politikai világot, hanem a hozzá legközelebb állokat is, mert ebbeli elhatározását nem közölte *előre* senkivel.

Igaz, hogy a kvóta tárgyalások alatt már sejtetni engedte, hogy addigi határozott álláspontjához nem fog oly görcsösen ragaszkodni, de hogy azt megszavazza, még legjobb barátat sem hitték, mivel ekkora **áldozatot Széll Kálmán se követelt tőle.**

Mihelyt nyilt levele Apponyinak megjelent, a találgatások egész sora indult meg az iránt, hogy vajon *mi birta rá Apponyit, hogy a kvotát megszavazza.*

Különböző álhirek kezdtek forgalomba jönni, azonban kevés hitelre találtak.

Legujabban a következő hirt kolportálják s ennek adnak a legtöbb hitelt.

Midőn a kvota tárgyalások Bécsben meghiusultak, a királyt igen elkeseritette ez a dolog s közvetlen környezetének kifejezést is adott azonnal.

E hir hallatára, különösen Clary osztrák miniszterelnök, elkövetett mindent, hogy az osztrák kvota-delegátusokat megpuhitsa. De miután ez nagynehezen ment, Széll Kálmánhoz fordult s öt igyekezett meggyőzni arról, hogy béke csak ugy lesz, ha a magyar bizottság engeg.

Annyit Clary kitudott ugyan vinni, hogy az osztrákok Bpestre jöjjenek és felvegyék ujra a tanácskozások fonalát, de nagyobb engedményekre nem tudta rá venni.

A tárgyalások ezuttal is meghiusitván, a király, ki ekkor Gödöllőn tartozkodott, másnap hosszabb kihallgatáson fogadta Széll Kálmánt.

E kihallgatás, mondják, döntötte el a kvóta sorsát.

A király ugyanis nagyon kérte Széllt, hogy *a dinastia és a monarkia érdekében,* hasson oda mindenképen, hogy a magyar bizottság engedjen, s igyekezzék a megegyezést mielőbb létrehozni.

Széll Kálmán a kihallgatás eredményét közölvén a legbizalmosaival köztük Horánszkyval és gróf Apponyival; abban történt a megállapodás, hogy *inkább belemennek a kvótaemelésbe,* **semhogy ujra Tisza vagy Bánffy üljön a nemzet nyakára,** *a kik nem 34.6 hanem 409 százaiék kvótát is szivesen megszavaztatnának a hatalom birhatásáért.*

Ez volna állitólag az ok, mely Széll, de különösen Apuonyi grófot arra birták, hogy eddig vallott álláspontjukat elhagyták.

A Házból.

Budapest, decz. 9.

A képviselőház mai ülését valószinüleg 1 órával meghosszabbitják.

A király és a párisi kiállitás.

Budapest, decz. 9.

A király szövetségesei miatt nem fog a párisi kiállitásra elmenni.

Herczeg Ferencz levele.

Budapest, decz. 9.

Herczegh Ferencz orsz. képviselő nyilt levelet intézett választóihoz, melyben bejelenti, hogy kilépett a kormánypártból, mert a választóinak adott szavát megtartja, a kvótafelemelést nem szavazza meg.

Levelében a többek közt a következőket monda: A kormánypártból a kilépést a politikai illem parancsolta, mert a pártban való benmaradásom oly lealázó lappangás számba ment volna, melyre nem vállalkozhatot az önök képviselője.

Az okok, melyek erre a lépésre késztették, fölötte állnak mindenféle politikai szükségnek és pártszempontnak, **mert azok az emberi morál törvényei.**

A kérdés ez: Kötelessége-e a képviselőnek, hogy beváltsa szavát, melyet jelöltkorában lekötött választóinak.

Igaz, vagy nem?

Ha van ember, a ki erre nem mer válaszolni, **törjön pálczát fölöttem.**

Országgyülés.

Bpest, decz. 8.

A képviselőház mai ülésén Polónyi Géza 10 órakor kezdett beszédéhez s kibeszélte az egész ülést.

Azt bizonyitgatta, hogy van juktum az átutalás és kvóta között.

Ha pedig Széll Kálmán az átutalást a 14. §. alapján csináltatja meg. **az sérteni fogja a paktumot.**

Határozati javaslatot nyujt be, mely igy hangzih:

A kvótát a képviselőház visszautasitja, mert azt részletes adatokkal nem támogatja a kormány, mert a közösügyi terhek fokozása megtámadja á nemzeti megélhetés feltételeit.

Absolute semmi kvótát nem szavaz meg, mert a kvóta rendszer bizonytalanná, ingadozóvá teszi az alkotmányban rejlő biztositékot.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

KARÁCSONI

czukorka fa-disz és csemege czukorkákból ez idén is

Nagy választék

van,

PAPP LÁSZLÓ,
füszer csemege kereskedésében.
1—4 Kolozsvárt, (*Theologia.*)

Az

5-ik Osztálysorsjáték

deczember 13. és és 14. huzásához eredeti vétel sorsjegyek kaphatók a

MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓBANK

Erdélyrészi fiókosztályánál

Kolozsvárt, **Belközép-utcza 8.**

Főnyeremények: 70·000 korona.
25·000 „
10·000 „
4—4 5·000 „

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig **Unio** *(Belmonostor)* **utcza 7. szám** alatt levő

KÁLYHA-RAKTÁROMAT

ugyancsak **Unio-utcza 20-ik szám alá** helyeztem át.

A n. é. közönség becses bizalmát továbbra is kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Kozel F. József,
kályha-raktáros.

BOSKOVITZ A.

Legöregebb látszerész Osztrák-Magyarországon.

Csak valóságos válogatott szakértő kézből szinházi látcsövek és szemüvegek, melyek **erősitik és jobbitják a láterőt,** mely látszerészi czikkek mind valódiak.

Én eladok nagyszerü szinházi látcsöveket . 5 frt — kr. feljebb
Szemüvegek és csiptető legjobb minőség — frt 60 kr. „
Nagyszerü kipróbált légmérő 6 frt — kr. „

Azonkivül vannak raktáron különféle nürnbergi czikkek, illatszer, bőr bronz valódi borostyán szivar-szipka és valódi tajtèk-pipák és szipkák legolcsóbb árban kaphatók.

Tisztelettel

BOSKOVITZ A.
látszerész.

Kolozsvárt, Hid-utcza 4 sz. 5—6

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. közjegyző „Weisz és Löw“ kolozsvári bejegyzett czég megkeresése folytán ezennel közhirré teszem, hogy:

a) Válaszut—bonczhidai vasuti állomáson elhelyezett (299 és fél) kettőszázkilenczvenkilencz és fél métermázsa préselt széna folyó évi deczember hó 10. napján délelőtt 9 órakor 610 frt;

b) Kolozsvárt Magyary Mihály Ágoston-utczai majorjában elhelyezve lévő (470) négyszázhetven métermázsa préseletlen széna — mely vevő által a helyszinén préseltetendő saját költségén — folyó évi deczember hó 10-ik napján délután 3 órakor a helyszinén tartandó nyilvános árverésen 750 frt kikiáltási ár mellett, esetleg kikiáltási áron alul is, azonnali készpénzfizetés mellett el fog adatni.

A III. fokozat szerinti bélyegilleték minden egyes vétel után vevő által készpénzben, vagy bélyegjegyekben lerovandó.

Kolozsvárt, 1899 deczember 9.

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

1187. 1—1.

Sz. 1850—99. 1188. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó hivatalból ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1899. évi 9399. számu végzésével hivatalból képviselt Sulko és Winternitz czég felperesek részére Geng Ákos es Geng Ádámné sz. Gyarmathy Anna alperesek ellen 110 frt követelés és járuléka erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől folyó év október hó 6. napján lefoglalt és 480 frt 80 krra becsült ingóságokra a kolozsvárvárosi kir. járásbiróság V. I. 1393·2—1899. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Kolozsvárt, Szentlélek-utcza 4. sz. házban leendő megtartására határidőül **1899. évi deczember hó 11. napján délelőtt 10 órája** tüzetik ki, mikor a birósági lefoglalt butorok, kályharészek, gépek, s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett — szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégitéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna; és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881. évi LX. t.-cz. 112. §-sa értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdése előtt alólirt kiküldöttnek szóval vagy irásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi november hó 15. napján.

Ligeti József
kir. birósági végrehajtó.

784—1899. 1189. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági kiküldött az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvár-városi kir. járásbiróság 1899 évi 5659. sz. végzése következtében Könczey Imrn gondnok ügyvéd által képviselt Incze József ügyvéd hagyatéka javára Lapusán German Szimion s társa ellen 1100 forint és járul. erejéig 1895. évi auguszt. hó 14-ikén foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1210 frtra becsült következő ingóságok u. m. I. Szallós István Jágernél 860 forint értékü 6 ökör bivaly, 6 szekér széna, 1 cséplőgép rosta, lóher tisztitó, 1 szekér, II. Lapusán Germán Juon s Szimionnál 350 frt értékü 2 tulok, 2 tehén, 2 borju, 4 szekér széna nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kolozsvár-vidéki kir. jbiróság 1899 évi V. 1036·2 számu végzése folytán 585 tőkekövetelés, és járuléka 50 krban biróilag már megállapitott költségek erejé Vista községben adósok lakásán leendő eszközlésére **1999 évi deczember hó 11. napján d. e. 9 órája** határidőül kitüzetik, ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivainak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi nov. 27. napján.

Lőrinczi Károly,
kir. birósági végrehajtó.

Csak férfiak kaphatnak: 2 gyüjt. 120 drb. **érdekes pillanatnyi felvételeket** és egy egészen uj tengerentuli **ritkaságot 16 szines képben.** A 3 gyüjtemény előleges pénzbeküldéssel: csak **1 frt.** Bélyegekben is küldhető. Utánvéttel 30 krral több. — Bérmentve küldi

J. KANN, Wien, II. Jägerstrasse 26. 1184. 1—3

Hasznos karácsonyi és ujévi
ajándékok kaphatók
Sárga Kristóf
fehérnemü vászon és szönyegraktárában **Kolozsvárt, belközép utcza 3. szám.**
Nagy választék: férfi és női fehérnemü, asztalnemü, mindenféle szönyeg, függöny, ágy és asztalteritő és paplanokban.
1186. 1—x.

ELADÓ TELEK!
A **Trencsintér 17. számu telek** haláleset miatt eladó. — Jó üzletes hely, nagy forgalom, most jelenleg is van benne füszerkereskedés és italmérés, a mostani törvény szerinti külön bejárattal.
Tudakozódni lehet Belkirály-utcza 26. szám. 1165. 3—3

CASINO-RUM
Zwack J. és Társai csász. és kir. udvari szállitók
likörgyárosoktól Budapest.
Főraktára:
Gergely Ferencz Utóda
füszer-, gyógyanyag- és festékkereskedésében
Kolozsvárt.
Házi használatra legolcsóbb, zamatos és erős thea-rum.
Kávéházi használatra: izénél, áránál és diszes kiállitásánál fogva legalkalmasabb.
1/1, 1/2, 1/4 literes palaczkokban kerül forgalomba!!
Casino-rum! **Casino-rum!**
1179. 2—3.

BABOS és TÁRSAI
vaskereskedése Kolozsvárt, Belközép-utcza 25.
Ajánljuk az öszi- és téli idényre dusan felszerelt raktárunkat, öntött vaskályhák, szabályozható töltő és meidniger kályhák, korcsolyák, konyha-edények, kályhatálczákból stb.
Továbbá nagy raktárt tartunk Szalonfüttő-köszén, Sziléziai Coax, bükkfaszén és kovácsoló-kőszénben a legjutányosabb árak mellett házhoz szállitva.
A n. é. közönség b. pártfogását kérjük.
Kiváló tisztelettel
Babós és Társai.
Telefon 351.
1121. 7—10.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!!!
Wesselényi Miklós- (belhid-utcza) 8. sz. a. levő
női-kalap üzletemet
üzlet felhagyás miatt a **legjutányosabb árban kiárusitom.**
A melyre a n. érd. hölgyközönség becses figyelmét felhiva, maradok
Kiváló tisztelettel
Deák Károlin,
divatárusnő.
1109. 7—12.

AJÁNDÉKOKBAN!
akkor lehet csak valódi örömünk, ha az egyuttal valamily hasznos czélnak is megfelel, és ilyen egy
Singer vagy másféle varrógép,
melyet a nagy pénzszüke miatt **10 évi jótállással** készpénzfizetés ellenében
35 forintért adok,
meg. nem felelés esetén pedig azonnal becserélném!

Raktáron tartom az összes elsőrendü gyártmányokat, u. m.: **Singer családi, Médium, Titania, Minerva, Heud** és **Neu, Gritzner,** kis- és nagy **körhajós, Stower, Cylinder, Kézi, Howe és Viktoria himzőgépeket, olajat, tüket** és a gépek egyes részeit.
Szakszerü **mechanikai javitó mühelyemben** minden munkát gyorsan és olcsón készitek.
Áruimat heti vagy havi részletfizetésre is adom, ugy helyben, mint a vidéken lakóknak.
Szives megrendeléseket kér
Bernáth Ede Sándor,
varrógép és kerékpár raktáros
Kolozsvár.
1184. 2—24.
A m. kir. posta- és távirda szállitója Erdélyben.

Uj nagy kenyérsütőde!
a hol mindennap négyszer friss kenyér kapható, jó barna (buza) kenyér **20, 40** és **60 kr.** darabonként.
Finom **czőkös pesti kenyér 20, 30** és **40** kr. darabonként. Suly szerint is kapható. — Kivánatra házhoz szállitva!!
A vásártéreken a sátrakat czégtábla jelzi!!!
Kőfalsori szappan-utcza 13. szám.
1182. 1—11. **Angi testvérek.**
Tiszta kezelés! **Tiszta kezelés!**

Erdély egyik vidéki városában,
hol még gyár nincs, vasutállomástól alig 400 méterre, **gyári berendezésre kiválóan alkalmas**
BELTELEK
emeletes kőházzal együtt örökáron eladó!
Czim a kiadóhivatalban. 1181. 1—3.

HASZNOS és CZÉLSZERÜ
Karácsonyi ajándékok
leszállitott árakban kaphatók
Császár Dávid
divatszövet raktárában Kolozsvárt, főtér 23.
1163. 1—6.

Alapittatott 1852-ben.

A legkedveltebb és legértékesebb karácsonyi és ujévi-, jegy- és nászajándékok nagy választékban.

Van szerencsénk a m. t. közönség szives tudomására hozni, hogy a közelgő 1178. 1—21
karácsonyi és ujévi
ünnepek alkalmából a *legszebb* és minden szükségletnek, szerényebb és magasabb igényeknek egyaránt megfelelő
drágakő-, gyöngy-, email-, arany- és ezüst ékszerekkel-, ezüst evőeszközök-, asztaldiszek
s egyéb az ékszerészet, arany- és ezüstmüvesség körébe tartozó *összes* áruczikkekkel
egészen ujonnan
rendeztük be a tulajdonunkat képező és **Kolozsvárt, Főtér 9. sz. alatt** a br. Jósika palotában
NAGY JÓZSEF
czég alatt fennálló
ékszerűzletet.
Kész áruin kivül a legszebb kivitelben készi. az üzlet **uj ékszereket** és kiváló gonddal teljesit mindennemü — e szakmába vágó **javitásokat.**
Teljes értékben megvesz, vagy uj áruval **becserél** bárminő arany- és ezüst tárgyakat, régiségeket és használhatatlan törmelékeket.
Vidéki megrendeléseket a legpontosabban és a **cserejog** fentartásával teljesit.
Elvből raktáron nem tart, de **kivánatra** a legjobb forrásból gyorsan és olcsón beszerez **legjobb minőségü** china ezüst árukat.
Mint mindig, ugy most is a **legnagyobb** gondot forditottunk arra, hogy az üzlet hagyományos jó hirének megfelelőleg áruink a **legjobb** minőség és **legjutányosabb** árak mellett a legkényesebb igényeket is kielégitő **kiváló izléssel** és az időnkénti **ujdonságokra** való figyelemmel legyenek megválasztva.
Kiváló tisztelettel
Nagy József örökösei.
keresztelői és névnapi-,

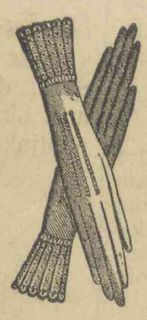

A téli idényre! **A téli idényre!**
a legjobb gyártmányu férfi- női és gyermekczipők, férfi- és fiu kalapok, sapkák, fehérnemüek, esőernyők, téli alsók, harisnyák és minden e szakbavágó czikkek nagy választékban és jutányos ár mellett kaphatók
Sipos testvérek
czipő és uri divat áruházában Kolozsvárt, Belmagyar-utcza 3. szám.
Torna- és sárczipők! Nyakkendő ujdonságok!
904. 17—*

Ny. Magyary Mihály „Ellenzék“ nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. sz. alatt. Telefonszám 233.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.